

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha čisto
78 180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za izposojstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2382).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Roktiskpi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Nova jugoslovenska ustava Sestava velike nacionalne vlade

Danes bosta objavljena manifest Nj. Vel. kralja in nova jugoslovenska demokratična ustava — Narodno predstavni-
štvo bo imelo senat in poslansko zbornico — Volilna pravica bo splošna in enaka — Ojačenje banovinske in občinske
samouprave — Dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj imenovana za ministra

BEOGRAD, 2. septembra. AA. Nocoj je bila ob-
javljena proklamacija Nj. Vel. kralja, ki napoveduje
novo stanje v državi. Besedilo nove jugoslovenske usta-
ve bo natisnjeno v »Službenih Novinah«, ki izidejo
jutri.

Beograd, 2. septembra. AA. Rezultati dela dosedanje-
ga režima — pred vsem na polju pomirjenja stran-
karskih in političnih strasti in ublažitve verskih
sporov, ureditve uprave in izenačenja zakonov ter
ozdravljenja gospodarskih razmer — so omogočili
Nj. Vel. kralju Jugoslavije, da da, zvest svojim demo-
kratičnim tradicijam, čustvom in besedam, s kate-
rimi je opetovano izjavil, da je režim 6. januarja
1929 samo sredstvo, a ne cilj, državi ustavo in na-
rodu politične pravice in svobode.

Pred tem činom je bila danes sestavljena velika
nacionalna vlada, v katero so poleg dosedanjih čla-
nov vstopile številne osebe z velikim ugledom in
imenom iz prejšnjega političnega življenja.

Nocoj ob 19. uri je bila v kraljevem dvorcu na De-
dinju seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nj.
Vel. kralja. Seji so prisostvovali poleg predsednika
vlade, generala Petra Živkovića, vsi ministri, razen
ministrov dr. Voje Marinkovića, Andre Stanića in
Ivana Pucelja, ki so bili odsotni iz Beograda.

Nj. Vel. kralj je imel govor, v katerem je izrekel
priznanje kraljevski vladi za zvesto in uspešno delo
in napovedal, da je došel trenutek, ki ga je nazna-
nil v manifestu z dne 6. januarja 1929, da bo dal
državi in narodu novo ustavo. Nato je pozval mi-
nistra dvora, naj prečita besedilo ustave, ki bo jutri
objavljena narodu, in da seznaniti kraljevsko vlado z
vsemi odredbami ustave. Ko je minister dvora pre-
čital besedilo ustave, je Nj. Vel. kralj želel, naj bi
nova ustava prinesla narodu vso srečo.

Nato je predsednik vlade general Peter Živković
izrekel Nj. Vel. kralju zahvalo, v kateri je poudarjal,
da so bili skromni sadovi dela kraljevske vlade do-
seženi s pomočjo vzvišenega zaupanja in vzornega
primera Nj. Vel. kralja.

Nj. Vel. kralj je obdržal vse člane ministrskega
sveta na večerji, po večerji pa se je razgovarjal z
vsakim ministrom posebej. Ob 10. se je kralj ljubez-
nivo poslovil od ministrov, nakar so ministri za-
pustili dvor.

Beograd, 3. septembra AA. Nova jugoslovenska ustava sloni na
demokratičnih načelih, kakor so opredeljena v obstoječem ustroju
države in v narodnem edinstvu, ter uvaža novo Narodno predstavi-
ništvo dveh domov.

Glavna načela ustave so naslednja:

Kraljevina Jugoslavija je ustavna nasledna monarhija pod dinastijo
iz rodu Karadjordja.

Službeni jezik je hrvatsko-srbsko-slovenski.

Zajamčene so široke državljanske svobode in politične pravice
v enakem obsegu kakor v drugih zahodno-evropskih ustavah, zlasti
glede enakosti vseh državljanov pred zakonom, svobode vesti, tiska,
nedotakljivosti stanovanja, lastnine, pisemske in brzojavne tajnosti,
enakopravnosti vseh ver, popolne neodvisnosti sodišč itd.

Narodno predstavništvo sestoji iz senata in iz Narodne skupščine.

Polovico članov senata voli narod za šest let, krona pa lahko ime-
nuje enako število senatorjev.

Narodna skupščina se voli s splošno, direktno in enako pravico gla-
sovanja na štiriletno dobo. Sestaja se redno vsako leto 20. oktobra.

Pasivno volilno pravico za senat imajo osebe po 40. letu, za Na-
rodno skupščino pa po 30. letu. Aktivna volilna pravica za oba doma
se doseže z 21. letom starosti.

Narodna skupščina ima široke proračunske pravice, pravico inter-
pelacije, ankete, zakonodajne inicijative. Poslanci uživajo imuniteto.
Za sprejem zakona je potrebno soglasje obeh domov.

Zajamčena je široka samouprava banovin, katerih število ustava
fiksira na devet, in ki so obeležene s sedanji mejami.

Položaj bana je postavljen na višjo stopnjo s tem, da ga postavlja
kralj z ukazom na predlog predsednika vlade. Ban predstavlja v ba-
novini celokupno oblast.

Vsaka banovina ima svoj banovinski svet, izvoljen z občo, enako
in direktno volilno pravico. Izvršilni organ tega sveta je banovinski

Živel kralj Aleksander!

odbor; na njegov predlog postavlja ban vse banovinsko uradništvo
po zakonu o banski upravi. Banovinski svet sprejema banovinski pro-
račun, ki ga odobrava finančni minister.

Z ustavo je zajamčena sestava in organizacija občin po načelu po-
polne samouprave.

Ustava ima določbo, po kateri se v primeru mobilizacije, vojne ali
ogroženega javnega reda lahko v obrambo državnih interesov suspen-
dirajo posamezne določbe z naknadno odobritvijo Narodnega pred-
stavništva.

Prehodne določbe predvidevajo možnost uveljavljanja zakonov na
dosedanji način dotlej, dokler zakonodajno telo ne prične poslovati.
Vsi obstoječi zakoni ostanejo v veljavi, dokler se na redni zakonodajni
način ne izpremenijo.

RAZŠIRJENJE VLADE

Beograd, 2. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja
z dne 2. septembra 1931 so imenovani za ministre
brez portfelja:

**KOSTA TIMOTIJEVIĆ, bivši minister;
DR. IVAN PALEČEK, bivši minister;
ANDRA STANIĆ, bivši minister;
IVAN PUCELJ, bivši minister;
PAVAO MATICA, župnik iz Bednje;
DR. AVDO HASANBEGOVIĆ, državni svetnik.**

Za gradbenega ministra:

**DR. ALBERT KRAMER, poslanik in pooblašče-
ni minister v Pragi.**

Za ministra pravde:

DR. DRAGUTIN KOJIĆ, bivši minister.

Vsi novi ministri razen gg. Andre Stanića, Ivana
Pucelja in dr. Ivana Palečka, ki so odsotni, so danes
ob 16.30 prisegli pred predsednikom kraljevske vlade
generalom Petrom Živkovićem.

Beograd, 3. septembra. AA. Z nocojšnjim ukazom Nj.
Vel. kralja je bila sprejeta ostavka g. Dušana Ser-
neca, ministra za gradnjo, in dr. Svetomira Ljotića,
ministra pravde.

Novi ministri

Dr. Albert Kramer, novi gradbeni mi-
nister, je slovenski in vsoi jugoslovenski
javnosti že splošno znan, saj stoji vse
svoje življenje v prvi vrsti naših javnih
delavcev in je ponovno zavzemal že razna
odlična in visoka mesta. V začetku leto-
snice leta je bil imenovan za našega po-
stanika v Pragi in je v tej funkciji mnogo
prispeval, da smo končno prišli do defi-
nitivne trgovinske pogodbe z bratsko Če-
škoslovaško. Zdaj je bil po zaupanju Nj.
Vel. kralja v zgodovinskem trenutku po-
svečan na še važnejše mesto člana kralje-
vske vlade.

Ivan Pucelj, ki je imenovan za ministra
brez portfelja, je enako že splošno znan
naši javnosti. Narodni poslanec je bil od
l. 1930 do razpusta Narodne skupščine;
dvakrat je bil tudi minister in je upravljal
resore za kmetištvo ter za šume in rudni-
ke. Lani je bil poklican v vrhovni zakono-
dajni svet, sedaj pa je bil imenovan za mi-
nistra v veliki nacionalni vladi.

Dr. Avdo Hasanbegović, minister brez
portfelja, je po rodu musliman iz Bosne.
Absolviral je pravo, bil svoječasno narodni
poslanec, veliki župan v Mostaru in nato
kot državni svetnik član našega najvišjega
ustavnega sodišča.

Dr. Dragutin Kojić, novi minister pravde,
se je rodil l. 1885 v Zaputi pri Kragujevcu.
Studiral je pravo v Beogradu in Parizu in
bil najprej advokat, nato pa je vstopil v
državno službo ter bil nekaj časa tudi pri
diplomaciji. Kmalu pa se je posvetil poli-
tiki in je bil od l. 1922 naprej narodni po-
slanec; v l. 1924-25. je bil minister za šume
in rudnike. Pred 6. januarjem je pripadal
radikalni stranki.

Kosta Timotijević, minister brez portfelja,
je bil rojen l. 1870 v Grošnici pri Kragujev-
cu. Po absoviranih pravnih študijah je bil
tri leta v sodni službi, nato pa se posvetil
advokaturi in politiki. Prvič je bil izvoljen
v Narodno skupščino l. 1908. in je ostal njen
član vse do 6. januarja 1929. Bil je dvakrat
minister pred vojno in dvakrat po uedinje-
nju, nazadnje notranji minister. Bil je eden
najplivnejših voditeljev bivše demokratske
stranke.

Andra Stanić, minister brez portfelja, je
bil rojen l. 1876 v Užicu. Dopržil je teh-
niško fakulteto v Beogradu in Berlinu, nato
pa stopil v železniško službo. Od l. 1912
naprej je bil neprestano narodni poslanec;
minister je bil prvič že l. 1914, po uedinje-
nju pa še dvakrat. Nazadnje je bil l. 1924-
1925 prometni minister. Spadal je med vo-
ditelje bivše radikalne stranke.

Dr. Ivan Paleček, minister brez portfelja,
je rojen l. 1868 v Osijeku. Bil je najprej
sodnik, vendar pa je zaradi madžarskega
pritiska izstopil iz državne službe in se po-
svetil svobodni advokaturi. V bojih proti
Budimpešti se je pridružil srbohrvatski
koaliciji in je bil skozi 10 let pred preva-
tom njen poslanec v hrvatskem saboru in
deloma tudi delegat v budimpeštanskem
parlamentu. L. 1919 je bil ban Hrvatske in
Slavonije, v decembru istega leta pa je po-
stal minister v Davidovičevi vladi. Bil je
član Narodnega predstavništva in od leta
1925 dalje član Narodne skupščine.

Pavao Matica, minister brez portfelja, je
po poklicu katoliški duhovnik, udeleževal
pa se je tudi politično in bil pred 6. januar-
jem več let narodni poslanec bivše radičev-
ske stranke, v kateri je igral veliko vlogo.

Kongres internirancev

Ljubljana, 2. septembra

Pripravljalni odbor za kongres inter-
nirancev, ki se bo vršil v Ljubljani in
Mariboru, je prejel obvestilo, da je no-
tranje ministrstvo kongres dovolilo.
Kongres bo odprt v Ljubljani v ne-
deljo 6. t. m.

Prehrana pasivnih krajev

Beograd, 2. septembra. AA. 31. avgusta
t. l. je bila v ministstvu za socialno po-
litiko in narodno zdravje konferenca o
prehrani državljanov v pasivnih krajih.
Predsedoval ji je minister za socialno po-
litiko in narodno zdravje dr. Marko Ko-
strenčić. Na konferenci so bili zastopniki
ministrstva za kmetištvo in prometnega
ministrstva, zastopniki savske, primorske,
vrbske in zetske banovine itd. Banovins-
ki zastopniki so predložili poročila o ve-
likem pomanjkanju živil in hrane za ljudi
in živino zaradi suše na področju njiho-
vih banovin. Zato je treba za te kraje
poskrbeti primerne količine živil in hrane
iz aktivnih delov naše države. Poročeval-
ci so predložili natančne podatke in ob-
nem stavili predloge o načinu, kako po-
magati pasivnim krajem. Predlogi konfe-
rence bodo predloženi vladi v nadaljnjo
rešitev.

Sporazum med papežem in Mussolinijem

Vatikan je popustil na vsej črti — Katoliška akcija bo izključila vsako posvetno udejstvovanje in se bo omejila na strogo verske zadeve

Rim, 2. septembra. Sporazum med fašizmom in Vatikanom, ki je sedaj sklenjena stvar, se opira na naslednja načela:

Katoliško akcijo je smatrati kot popolnoma cerkveno zadevo, ki je neposredno podrejena škofom. Ti cerkveni dostojanstveniki imenujejo tudi cerkvene in posvetne voditelje te organizacije. Za voditelje niso sposobne osebe, ki so znane kot opozicionalci režima. Zaradi svojih verskih ciljev se katoliška akcija ne sme baviti s politiko. V zunanjih oblikah svoje organizacije se mora vzdržati vsega, kar je značilno za politične stranke. Kot zastave lokalnih organizacij se smejo uporabljati samo zastave v narodnih barvah. Ustanovitve poklicnih organizacij in sindikalnih društev ne spada v program katoliške akcije in katoliška akcija se ne sme baviti s vprašanji, ki se nanašajo na sindikalne organizacije. Če so v katoliški akciji že sedaj združene skupine po poklicih, se smejo te skupine baviti samo z duhovnimi cilji. Mladinske organizacije, ki

spadajo v katoliško akcijo, smejo imeti le take znake, ki ustrezajo verskim ciljem njihove organizacije. Poleg narodnih zastav smejo te organizacije imeti cerkvene zastave. Lokalna društva katoliške akcije ne smejo delovati na sportnem in telesno-kulturnem polju in morajo svoje sestanke omejiti le na take, kjer se vsi vzgoja samo na verski podlagi.

Italijanski tisk je v splošnem s tem sporazumom zelo zadovoljen in ga označuje kot pomemben uspeh na poti do notranjega pomirjenja v državi. Tudi vatikansko glasilo »Osservatore Romano« izraža svoje zadovoljstvo nad pogodbo in meni, da bodo katoličani vsega sveta zadovoljni s to rešitvijo. Kakor zatrjuje isti list, je sedaj tudi možno, da so Italijani člani katoliške akcije in obenem člani fašistične stranke.

Rim, 2. septembra. Poročevalcu Havasa so izjavili v Vatikanu, da je bil sporazum z italijansko vlado podpisan davi med pol 10. in 10. uro.

Macdonaldov odgovor delavski stranki

Na protestne resolucije bo odgovoril takrat, ko bo izvršil svoj program — Program za štednjo izdelan

London, 2. septembra. AA. Danes so objavili odgovor ministrskega predsednika Macdonalda na resolucijo delavske stranke v Seahamu, ki ga poziva, naj odstopi. V pismu pravi Macdonald med drugim:

»Obžalujem zelo, da je vaš izvršni odbor, ne da bi poznal dejstva, sprejel resolucijo, ki ste mi jo sporočili. Naj je nespornost, kajenje se tako veliko, vendar morajo tudi najbolj površni opazovalci, ki morda menijo, da so se moji tovariši oddaljili od svojih načel, priznati, da so storiili vse, da ohranijo življenjski standard brezposelnih na čim višjem nivoju.

Ce razpravljate o teh stvarih v razmerah brez panike in poloma, se imate zahvaliti edinele meni in mojim tovarišem, ki so s svojo akcijo storiili vse, kar so mogli. Če smo prisiljeni pozvati brezposelne, naj sprejmejo razmere, ki so za njih drugače kot leta 1929, storimo to, kar jih želimo obvarovati pred poslabšanjem, ki bi bila za njih zares tragična nesreča.

Ker želim obvarovati velike mase te države resne nesreče, bom odgovoril na vse resolucije še pred tem, ko izvršim svojo dolžnost, in ne poprej. Naj si bodi kateri-

koli nespornost med menoj in mojim prišči, upam, da ste uverjeni, da bi mi bilo zelo težko prekiniti krasno soglasje, ki je vladalo doslej med nami.

London, 2. septembra. AA. Ker je ministriški svet sredi končal razpravo o načrtu za štednjo pri državnih izdatkih, je danes pozval parlamentarne poročevalce, naj mu dajo zakonodajno obliko. Ministriški svet je davi nadaljeval razpravo o poročilu finančnega odbora in prišel proučevati davčne predloge. Kabinet je odločen izdelati čimprej in kar najskrbneje načrt za uravnoteženje državnega proračuna in ga predložiti že prihodnji teden parlamentu. Poročajo, da so ministri prav zadovoljni z dosedanjim delom in bodo svoje načrte ohranili do predložitve parlamentu, v največji tajnosti.

London, 2. septembra. AA. Minister dela sir Henry Betterton je po posvetovanju z delavskimi organizacijami, z delodajalci in zakladnim ministrom, imenoval posvetovalni odbor, ki bo razpravljal in poročal o neskladnosti, ki so nastale pri izvajanju zakona o zavarovanju proti brezposelnosti.

Ljubljana v jeseni

Včeraj je bil poset na jesenski velesejmski razstavi zelo velik, kar se običajno opaža po pričetku novega meseca. Zanimanje za prireditve se vedno raste, opaža pa se tudi že velik pritok interesentov kupcev. Glavni naval pa pride šele ob koncu tedna, ker bo šele od 4. t. m. veljala četrtinska vojna za posetnike prireditve kraljevega tedna. Doslej je velesejem posetilo že nad 30.000 ljudi. Napovedani so tudi številni obiski raznih šol pod vodstvom učiteljev in profesorjev.

Prav živahno se razvija kupčija v industrijskih paviljonih »H« in »F«. Razstavljali raznih strokov, kakor pletilne industrije, oblačilne konfekcije, pletilnih strojev, gramofonov in radio-aparatur, vsi brez izjeme izjavljajo, da so bolj zadovoljni z dosedanjim uspehom kakor ob priliki pomladnega sejma. Zadovoljni so z uspehom, tudi razstavljali živili: keksov, čokolade in sladke konfekcije. Kvalitativni izdelki očev trapistov in splitke. Prijeto je preneseni izprehod po paviljonu težke industrije in kovinskih izdelkov. Tu vzbujajo pozornost med drugim moderne ekonomske peči za ogrevanje velikih prostorov, kakor dvoran, delavnic itd. Te peči so glede na veliko kapaciteto majhne in prihranijo 50 odst. na kurjivo, ker se skoro vsa toplota izrahi, preden pridejo gorilni plini v dimnik. Živahno je tudi v paviljonu »E«, kjer je nameščeno naše prvotno pohištvo. Tu se že množe tablice z napisom: »Prodan«, »Enkrat prodano«, »Dvakrat prodano«. Seveda jo na teh tablicah vedno tudi zapisano komu je kaka stvar prodana, da se ne bi nemi Tomaži osmislili do trditve, da je to zapisano »kar tako« in za reklamo.

Vinarska razstava

Vinarska razstava nam letos zopet prikazuje s kakšnimi vini razpolaga dravska banovina in kakšen napredek smo dosegli v umnem kletarstvu. Razstavljena vina nam pričajo, da ne gojijo najboljših vinjskih sort samo veleposelniki in graščaki in da se je povzpelo na odlično višino tudi naš mali producent.

Vinarsko društvo za dravsko banovino je izročilo prirediteljem razstave priznanim strokovnjakom gg.: banovinskemu vinarskemu referentu gospodu inž. Zupančiču, vinarskemu inšpektorju v p. g. Gombaču in tajniku Kmetijske družbe g. Kafolu. Pri oceni razstavljenih vin (41 vzorcev in 4 vzorci penečega vina) je dobilo prvo oceno 18, drugo oceno pa 16 vzorcev ostala vina pa so prišla na tretje in četrto mesto.

Prvo najvišjo oceno so dosegli: Vinarska šola Maribor (za renski rizling 1927, 1929 in 1930 ter za beli burgundec 1930 s posebnim priznanjem); Clotar Bouvier, Gornja Radgona (za renski rizling 1928, 1929, za rizling 1929, za dišeči traminec 1929, za Bouvierovo rano 1928, 1929, 1930 in za moslavce, jagodni izbor 1927 in 1928); Križniška uprava, Velika Nedelja (za beli burgundec 1930 in renski rizling 1930); Wessely, Ptuj (za traminec 1929, 1930); Samostan trapistov, Rajhenburg (za gam 1927).

Drugo oceno so dosegli: Banovinska trdnica in drevesnica, Kapela (za šipon 1929); Kmetijska šola na Grmu (za silvanec 1929); Molan, Zdole (za Ernio 1930); Clotar Bouvier, Gor. Radgona (za malo graševino 1929 ter rano 1930); Jeruzalem; Lovro Petovar (za laški rizling 1929 in šipon 1930); Križniška uprava, Velika Nedelja (za šipon 1930); Wessely, Ptuj (za laški rizling 1930); Frida Gotscheher, Maribor (za ortilec 1930); Samostan trapistov, Rajhenburg (za beli pinot 1920); Puzel-Rosmann, Maribor (za beli burgundec 1928 in rizling 1929).

Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Bosni

Sarajevo, 2. septembra. V Včeraj se je v rudniku Kukavice dogodila težka nesreča, pri kateri je izgubil svoje življenje slovenski rudar Ivan Ručnik. V rovu rudnika je že dalje časa gorol premoč, ki ga niso mogli pozvati. Uprava rudnika je zato pustila zasuti gorol premoč z zemljo. Včeraj ga je zopet odkopala, da vidi, ali je ogrozen pogasjen. V rovu sta šla Ručnik in še en rudar opremljena s plinskima maskama. Opozorili so ju, naj ne hodita predaleč. Ručnik je šel kakih 15 metrov v rov ter se zgrudil nenadoma na tla. Njegov tovariš se je tudi on zgrudil. Ko so Ručnika izvlekli iz rova, je bil že mrtev.

Obvezno zavarovanje proti toči v dunavski banovini

Beograd, 2. septembra. AA. Na podlagi zakona o zavarovanju proti toči z dne 10. februarja t. l. je dunavska banovina sestavila uredbu o zavarovanju posevkov in plovov proti toči na podlagi prispevkov, ki naj bi jih plačali vsi lastniki, oziroma obdelovalci zemlje v dunavski banovini. To uredbu je dunavska banovina predložila ministru za pravde v prodiritev in potrditev. Čim bo uredba potrjena, bo stopila v veljavo. Vsekakor se bo to zgodilo še v toku sedanjega gospodarskega leta. Dunavska banovina bo na ta način prva, ki bo uvedla obvezno zavarovanje proti toči.

Poraza dveh velemojstrov

Bogoljubov in Niemcevič sta zgubila proti Maroczyju in Stoltzu — Dr. Astaloš in dr. Vidmar sta igrala remis — Deprimirani Pirc je podlegel Kostiću

Bled, 2. septembra. Danes se je z VIII. kolom pričela druga tretjina mednarodnega šahovskega turnirja. Odigralo se je pet partij: dr. Astaloš—dr. Vidmar, Kostić—Pirc, Maroczy—Bogoljubov, dr. Aljehin—Flohr, Niemcevič—Stoltz, dr. Tartakower—Colle in Spielmann—Kashdan. Najzanimivejši sta bili danes partiji Maroczy—Bogoljubov in Niemcevič—Stoltz, pri katerih sta oba velemojstra izgubila.

Dr. Astaloš in dr. Vidmar sta danes igrala dokaj nezanimivo partijo. Dr. Astaloš je otvoril špansko partijo ter je igral zelo solidno, nakar je prišlo do velike izmenjave figur. Že v 15. potezi je nastala končnica brez šans za enega ali drugega. Zato sta se oba mojstra zedinila za remis.

Kostić in Pirc sta igrala težko igro s Caro-Kannovo obrambo. Pirc je nepričakovano začel izmenjati figure in začel v neugodno pozicijo. Deprimiran, kakor je zaradi zadnjih neuspehov, je nato nervozno igral dalje in prav po nepotrebnem po 45. potezah izgubil partijo.

Maroczy je proti Bogoljubovu igral v starem stilu krasno francosko igro s skakači. Maroczy je v napadu dobil najprej kmeta, nato celo figuro ter je imel v 25. potezi že trdnjavo več. V 30. potezi se je Bogoljubov vdal.

Dr. Aljehin je proti Flohru otvoril z damskim gambitom, ki ga je Flohr sprejel. Nadaljeval pa Flohr ni posebno do-

bro. Zašel je v zelo težko pozicijo ter izgubil damo in partijo že pred 14. uro.

Niemcevič je danes doživel svoj četrti poraz, in sicer proti mlademu švedskemu mojstru Stoltzu, ki je igral proti njemu zelo solidno partijo. Niemcevič je bil kmalu v veliki premoči ter se je zdelo, da bo v nekoliko potezah zmagal. Tik pred zaključkom dopolanske igre pa je Niemcevič nervozno forsiral napad, izgubil damo ter se je po 37. potezi vdal.

Dr. Tartakower je proti Colleju zelo huda predla. Colle, ki si je bil izbral Aljehinovo obrambo, je bil žrtvovalec kmeta za napad in izvrstno stal. Kasneje pa je popustil, izgubil vse svoje šanse in dr. Tartakower je zmagal po 52. potezi.

Spielmann in Kashdan sta igrala damski gambit. Kashdan je izgubil kmeta in bi bil moral partijo prav za prav izgubiti. Vendar pa se je spretno umaknil v končnico, ki je popoldne končala remis.

Stanje po VIII. kolu je naslednje: dr. Aljehin 7 in pol, Spielman 5 in pol, Bogoljubov in dr. Vidmar 4 in pol; Kashdan in Kostić 4; dr. Astaloš, Flohr, Maroczy, Stoltz in dr. Tartakower 3 in pol, Colle in Niemcevič 3, Pirc 2 in pol.

V jutrišnjem IX. kolu se bodo vršile zelo zanimive partije, in sicer dr. Vidmar—Spielmann, Colle—dr. Astaloš, Niemcevič—dr. Tartakower, Pirc—Stoltz, Flohr—Kostić, Bogoljubov—dr. Aljehin in Kashdan—Maroczy.

Izgledi za izvoz iz dravske banovine

Iz referata, ki ga je na podlagi posebne ankete, sestavi generalni tajnik Zbornice za TOI g. Iv. Mohorič za skorajšnji izvozniki kongres v Beogradu, posnemamo naslednje zanimive podrobnosti:

Skrajna negotovost, zamotanost in nestalnost prilik, karakterizirajo splošen položaj naše izvozne trgovine. Vsak trenutek lahko nastanejo izpremembe in iznenadenja, katerih danes še nismo moremo točno pregledati in tudi ne število oceniti in ki lahko položaj iz temelja spremenijo. V srednjeevropskih državah, ki predstavljajo največja naša tržišča za naš izvoz, se množijo v zadnjem času izredni gospodarski ukrepi. Te izredne ukrepe dikтира skrajna sila, težke finančne prilike, velika brezposelnost, ogromen padeč cen na svetovnih tržiščih in skrb za ohranitev ravnotežja v javnem gospodarstvu. Večina teh ukrepov zadeva v znatni meri naš izvoz. Trgovske pogodbe nam v tem oziru ne nudijo nikake zaščite. Poleg tega se tudi trgovinska politika srednjeevropskih in drugih držav še ni ustalila in še vedno se pojavljajo, nova povišanja carin, ki zmanjšujejo količino uvoza in vedno bolj krejijo izkupicek za izvozno blago. Tako izgubljamo izvoz skoro vso rentabilnost in primarnost. Blago za izvoz se zaradi tega nakupuje po čimdalje nižjih cenah, kar ima za producenta, bodisi da je to kmet, obrtnik ali industrialc, težke posledice. Dones, ki mu ga nudi prodano blago, je postal zelo skromen in odgovarja komaj plačili renti. Zaradi tega se pojavljajo vedno bolj zahteve po poglobitvi obstoječih in uvedbi novih izvoznih tarif, katerim železnicna uprava ni še mogla ugoditi.

Po dobljenih informacijah iz krogov interesentov je treba v bodoči izvozni sezoni računati z znatnim zmanjšanjem izvoza po količini kakor tudi po vrednosti. Navedenja, s katerim je treba računati variirajo po posameznih panogah od 20 do 50 odstotkov. Le par panog pričakuje, da bo mogoče vzdržati izvoz na dosedajšnji višini. V celoti je razpoloženje pesimistično, ker ni nikjer pravih izgledov na trajnejše izboljšanje položaja. Zahteva po splošni štednji, ki se v sosednjih državah pojavlja v enaki meri, kakor pri nas, ima za uvoz vsch držav dalekosečne posledice, ker se skuša povsod zadostiti domačim potrebam v čim večjem obsegu z lastno produkcijo. Uspeh naše izvozne trgovine zmanjšuje v znatnem obsegu tudi dejstvo, da kvari izvozno trgovino pri nas veliko številu nekvalificiranih in nepotrebnih mešetarjev in posrednikov, ki povzročajo s svojim nestrokovnim poslovanjem le škodo tako producentu kakor tudi solidni izvozni trgovini. To velja posebno za lesno, sadno in živinsko stroko, kjer kvarijo taki prekupevalci cene, tako da ostane večina dobička od izvoza v njihovih rokah. V tem oziru bi bilo umestno, da se čimprej izdajo primerni ukrepi in izvede sindikalna organizacija izvozne trgovine, ki bi odstranila nepotrebno mešetarstvo in sušmarstvo.

Slika, ki jo nudi zborniška anketa, kaže da kljub počenemu naporu in prizadevanju našega gospodarstva, ni mogoče razviti v izvozu pri sedanjem nesigurnem položaju večje aktivnosti. Nasprotno ugotavlja polzvedbe, da naš izvoz nazaduje tako po količini blaga kakor tudi po vrednosti in po rentabilnosti poslov. Pritožbe izvoznikov zaradi skrajnih težkih plačilnih razmer in glede neizbežnih izgub pri izvoznih kupcih, so na dnevnem redu. Dravska banovina šteje znatno število pretežno eksportnih industrij in panog, ki so morale zaradi padanja izvoza omejiti proizvodnjo in ne morejo izkoristiti niti polovice kapacitete svojih naprav. Naloga letošnje izvozneškega kongresa bo, da resno prouči položaj našega izvoza in predloži kr. vladi konkretne ukrepe, s katerimi bi se dal neugoden položaj vsaj deloma ublažiti.

Moulin obsojen na dve leti

Rim, 2. septembra. AA. Fašistično izredno sodišče je obsodilo belgijskega profesorja Moulina, ki je bil obsojen, da se je udeležil zarote proti fašističnemu režimu, na dve leti ječe. Dva soobtožena sta obsojena na isto kazen, dočim so dva druga oprostil. Državni pravdnik je predlagal za prof. Moulina pet let ječe.

Rumunska kraljica mati obolela

Bukarešta, 2. septembra. Kraljica mati Marija je na gradu Sinadi hudo obolela. Kraljica se bo v nekaj dneh odpeljala v Balchik ob Črnem morju, kjer se bo pripravila za operacijo, ki bo najbrž potrebna.

Pred kongresom plinarn

Ljubljana, 2. septembra. V vrtnem salonu hotela »Union« je bil nocoj pozdravni večer delegatov, ki so prispehi v Ljubljano na kongres plinarn in vodarn. Z zvezdnimi večernimi vlaki so prispehi gostje s svojimi damami iz Češkoslovaške, Poljske, Nemčije in Avstrije in pa seveda tudi domači jugoslovanski gostje. V prostorišču »Unionar« je pozdravil goste v imenu združenja jugoslovanskih plinarn predstnik g. inž. Seneković iz Zagreba, ki se je spominjal v svojem govoru prejšnjih sestankov ter kongresov in želel vsem gostom na jugoslovanski zemlji prišerno dobrodoščilo.

Kot zastopnik Ljubljane je pozdravil goste načelnik upravnega odbora mesne plinarne občinski svetnik g. France Oršek, ki se je spominjal prilik in dogovorov na zadnjem kongresu v Sarajevu. Ze tedaj je izrazil željo, naj se vrši prihodnji kongres v naši beli Ljubljani in je želja sedaj izpolnjena baš v pravem trenutku, v okviru kraljevega tedna, ko se vrše tudi druge svečanosti. To bo dalo tujim gostom vpogled v naše razmere in jim prikazalo Jugoslavijo drugačno in lepšo, kakor se predstavlja v zunanjem svetu.

Obč. svetnik dr. Klepec je pozdravil nato v prisrčnem govoru posebno še brate Čehoslovake v našem jeziku. Po končanih oficijelnosti se je razvil intimen pozdravni večer in so bile izrečene še druge prišrne besede in napitnice. Jutri dopoldne se prične v okviru kongresa resno delo, ki bo otvorjeno v dvorani Delavske zbornice z raznimi poročili in predavanji.

Praska Sparta v II. kolu

Sparta : Juventus (Milan) 3:2 (1:1) - Ostra igra in izgredi na igrišču

Dunaj, 2. septembra. S. Po izredno ostri in za oko nelepji igri si je danes praska Sparta v tretji tekmi z znano nad Juventusom izvojevala dostop v II. kolo tekem za srednjeevropski pokal.

Italijani so izbežili igro, ker moštvo ni ohranilo mirnih živcev. Sodnik je moral že pred odmorom izključiti enega Italijana in 7 minut pred koncem, ko so bili izključeni še 3 igralci, je prišlo na igrišču do splošnega prepiranja. Posredovati je morala policija. Nekaj gledalcev je moralo zapustiti prostor. Navzočih je bilo 25.000 gledalcev in mnogi sploh niso dobili prostora. Italijani so bili tehnično boljši in poizkuševali. Sparta je igrala svojo običajno pozicijsko igro, ki ji je tudi prinesla pišto zmago 3:2 (1:1).

Prvi gol je zabil za Juventus levo krilo Boni. V 22. min. je dešno krilo Sparte Podražil s krasnim strelom izravnal rezultat. Po odmoru je zabil leva zvezda Njedy drugi, v 25. minuti pa Silny tretji gol za Sparto. Italijanski srednji napadalec Ferrari je sicer zmanjšal še pred koncem razliko na 3:2, vendar Italijani niso utegnili več dohiteti Sparte. Tekmo je sodil Švicar Ruoff.

»Zennelin« pristal v Pernambucu

Pernambuco, 2. septembra. AA. Semkaj je prispel zrakoplov »Grof Zeppelina«. Prispel je iz Nemčije v Južno Ameriko v 71 urah. Za to pot je potreboval 1930 leta 100 ur. Zrakoplov je pristal v Pernambucu ob 17.15 uri (ob 20.35 srednjeevropskega časa).

O »Nautilusu« ni glasu

London, 2. septembra. Z »Nautilusu« že 70 ur ni nobenih vesti. Zadržan vest veli, da nadaljuje med ledom svojo pot proti Severnemu tečaju. Poznavalci polarnih pokrajin se boje, da se je podmornici kaj dogodilo. Verujejo pa, da bo Wilkins napravil vse mogoče, da se bo vrnil zdrav in čili s svojimi tovariši.

Hmeljski trg

Zatec, 2. septembra. h. Današnje ceno hmelja so bile povprečno 150 do 250 Kč. Za prvovrstni hmelj so plačevali 200 do 250 Kč, za srednje in slabše blago pa 150 do 200 Kč.

Routine, 2. septembra. h. Današnje cene hmelja so se gibale med 180 in 200 Kč, največ do 215 Kč. Srednje kakovosti so bile po 150 do 175 Kč.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved: Precej stalno, zboljšanje, lokalne nevihte niso izključene. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrični pritisk je v splošnem padel za 1 do 3 mm, najbolj v gornjem Primorju, do čim je v spodnjem Primorju padel za 4 mm.

Dunajska vremenska napoved za četrti: Pooblačitve, ponekod deževno. Toplo vreme

Mučne bolgarske afere

Policija ne more najti makedonstvujuščih, ki jih zahteva sodišče — Obletnica vohunskega skandala — Neprijetna afera bolgarskega generalnega konzula v Berlinu

Sofija, 2. septembra. AA. V zvezi s tožbo roditeljev pokojnega Jordana Jurkova proti Krsti Poptodorovu in Petru Pee- Trajkovu kot intelektualna morilecma njunega sina, je državni tožilec prošil sodišče, naj poizkusi in zasliši priče, ki jih naj vajojo tožilec. Te priče so Ciril Parličev, Georgije Pop Hristov in Koliš Trkov. Policija je našla samo poslednjega in ga zadržala, prva dva pa sta neznanega in ganja.

Sofija, 2. septembra. AA. Ob obletnici velike vohunske afere na Bolgarskem, piše »Novo Vreme«: »29. avgusta je minulo leto, odkar je preminul odlični bolgarski oficir, polkovnik Marinopolski. Ta dan so ga našli obešenega v zaporu Gradalenske ceste. Polkovnika Marinopolskega so pokopali brez vojaških časti. Na njegovo ime so vrgli blato. Kdo je ubil tega odličnega oficirja? Protokol komisije o načinu njegove smrti so prazni. Javnost pa ve za podrobnosti in so ji tudi znana imena krivcev. Zakaj nimajo ti toliko časti, da bi javno

izpovedali: Mi smo ubili polkovnika Marinopolskega. Sodite nas!»

O isti aferi piše »Zarja«: »Zainteresirani krogi še vedno molče. Poročnik Krum Aleksijev je prost, Andrejev je v zaporu, toda v zaporih je dovolj mesta še za druge. Tjaka spadajo tudi oni, ki so si to vohunsko afero izmislili in ubili bolgarskega polkovnika Marinopolskega.»

Sofija, 2. septembra. »Zarja« poroča, da bolgarski generalni konzul v Berlinu Nikolajev, ki je bil obtožen pred berlinskim sodiščem zaradi potvorbe listin, krive priče in izsiljevanja, predloži sodišču med drugim obiljembami, spisi osebno brzojavko bolgarskega kralja, ki mu je bil čestital k njegovji 60letnici.

List protestira proti taki zlorabi kraljevega imena in pravi, da je treba temu procesu posvetiti veliko pozornost, ker je že doslej napravil v Berlinu pri vseh prijateljih bolgarskega naroda najslabši vtis.

Volitev avstrijskega predsednika

Dunaj, 2. septembra. p. Sredi so se sestali zastopniki vladnih strank, ki so razpravljali o volitvah novega zveznega predsednika avstrijske republike. Na tem sestanku je bilo odločeno, da se izvrši volitev predsednika potom plebisita kakor predpisuje nova ustava in ne v parlamentu, kakor so zahtevali socialni demokrati. Meščanske stranke bodo postavile skupne kandidata, vendar pa se ni gotovo, kdo naj bi bil. Velenemska stranka zahteva, naj bi se kandidirala nepolitična osebnost, na katere kandidaturu bi morale pristati vse meščanske stranke.

Komunistični izgredi v Španiji

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilu iz Medeline je predsednik tamonje delavske zveze zaprosil predsednika španske vlade naj takoj pošlje pomoč, ker bo sicer oddelek komunistov vdrl v Cordovo. Telefonske zveze z Medelino so prekinjene.

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilih iz Saragose so stankujoči delavci postavili barikade iz miz in klopi in obmetavali redarstvo s kamenjem. Mnogo redarjev je hudo ali lažje ranjenih. Po kratki borbi pa so redarji razpršili manifestante in aretirali veliko število izgreznikov.